

Helyi tanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára

ETIKA

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmozottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

Témakör	5.	6.	7.	8.
TEST ÉS A LÉLEK	6	6	-	-
KAPCSOLAT, BARÁTSÁG, SZERETET	6	6	-	-
KORTÁRSI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEIM	6	6	-	-
TÁRSADALMI EGYÜTTÉLÉS	6	6	-	-
A TECHNIKAI FEJLŐDÉST KUTATÓ EMBER	6	6	-	-
A MINDENSÉGET KUTATÓ EMBER	6	6	-	-
KI VAGYOK ÉN, ÉS MI VEZÉRLI A TETTEIMET?	-	-	6	6
PÁRKAPCSOLAT SZERELEM	-	-	6	6
EGYÉN ÉS KÖZÖSSÉG	-	-	6	5
HELYEM A VILÁGBAN	-	-	6	6
MI DOLGUNK A VILÁGBAN?	-	-	6	5
HIT, VILÁGKÉP, VILÁGNÉZET	-	-	6	6
ÖSSZESEN	36	36	36	36

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

5–8. évfolyam

CÉL

- A tanulók erkölcsi érzékének kialakítása és fejlesztése
- Az európai civilizációban általánosan elfogadott erkölcsi értékek tanulmányozása
- A megismert értékek alkalmazása a mindennapokban, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában.
- A megismert értékek segítségükre legyen az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban
- Az etika tanulása során az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződéseké állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Az erkölcsi nevelés fő célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, azzal a szándékkal, hogy mindez segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában.
- Alapvető cél az anyagi javakhoz és a pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása annak érdekében, hogy a tanulók értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüket is pozitív irányban befolyásolja.
- Az önismeret és a társas kultúra, a demokráciára nevelés alapjainak lerakása.
- A szociális és állampolgári kompetencia erőteljes fejlesztése.
- Az identitás lépésről-lépésre történő alakítása, különös tekintettel a fogyatékos állapotából adódó egyéni
- képességekre és készségekre.

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI FELADATOK

- Az erkölcsi nevelés alapvető feladata ezért a másokkal való törődés, a szolidaritás képességének erősítése is, az igazságosság és a méltányosság elvének megértése és elfogadtatása a gyerekekkel.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése, amely a viselkedést a kognitív szint alatt – e szintnél erősebben – befolyásolja, s amelynek hiánya, illetve fejletlensége elemi akadály lehet a kívánatos értékek bensővé válásának.
- A magatartást befolyásoló értékek/erények erősítése.
- Az erkölcsi érzék, illetve mélyebb szinten a lelkiismeret fejlesztése.
- A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése.
- A beteg és a fogyatékos emberek iránti empátia fejlesztése.
- Az őszinte baráti kapcsolatok jelentőségére való rávilágítás.
- A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szimpátia kapcsolatokban.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.
- A közösséghez való tartozás fontosságának megérettetése.
- A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése.
- A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. □ Alapvető tisztelet kialakítása más - tőlünk teljesen független - csoportokkal szemben.
- Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása és elfogadtatása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitáselemként való megerősítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése.
- Felhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettekre és következményekre.
- A világháló közösségi portáljainak használatához kapcsolódó lehetőségek mellett szükséges tudatosítani az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az azokban rejlő veszélyforrásokat.
- Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében.
- A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével.
- A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése.
- A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosítása.
- A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.
- Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget.
- Képességeinek tükrében gondolkodik saját személyiségjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.
- Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.
- Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.
- Fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat.
- Elfogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.
- Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.
- Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
- Képességeinek megfelelő szinten elképzeleli saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.
- Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcseről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományairól.
- Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
- A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása magatartásával támaszt alá

FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK, KÉSZSÉGEK, KÉPESSÉGEK, ATTITÚDOK

- A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása
- Szóbeli szövegalkotási képesség.
- Vizuális időrendiség felismerése.
- Helyzetfelismerés, problémamegoldás, következtetés.
- Véleménynyilvánítás képessége.

A HABILITÁCIÓS/REHABILITÁCIÓS FEJLESZTÉSI FELADATOK

- a képzelet, kifejezőképesség, kreativitás, figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztése, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítása, a feladattartás erősítése
- a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozása.
- Az esztétikai érzékenység növelése, a téri, időbeli tájékozódás, a kommunikációs képességek gyakorlása, a finommotorika fejlesztése és a tudatos eszközhasználat lehetővé teszi a szociális kompetenciáik, és erkölcsi tartásuk kialakítását.
 - A kulcskompetenciák fejlesztése:
 - Anyanyelvi kommunikáció
 - Természettudományos kompetencia
 - Matematikai logikai kompetencia
 - Digitális kompetencia
 - Társadalmi esélyigazságosság

5. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉLOK

- Az önismeret fejlesztése.
- A viselkedési kultúra alakítása.
- A demokráciára nevelés alapjainak lerakása.
- A szociális kompetencia fejlesztése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- Kiemelt szerephez juttatni az elkövetett hibák vagy rossz döntések miatt bekövetkező károk enyhítéséről, a jóvátételről és a jó visszaállításának lehetőségeiről való gondolkodást, valamint az ehhez kapcsolódó kommunikációs és közösségi technikák életkornak és képességeknek megfelelő szinten való elsajátítását.
- A konfliktusok elemzése során fel kell mutatni, illetve gyakoroltatni a problémák erőszakmentes, konstruktív és morálisan elfogadható kezelésének a mintáit.
- Az anyagi javakhoz és a pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása annak érdekében, hogy a tanulók
- értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüket is pozitív irányban befolyásolja.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Ismerje a kulturált és felelős magatartás elemi követelményeit.
- Ismerje az egészség megőrzésének jelentőségét, és tudja, hogy maga is felelős ezért.
- Legyen tudatában, hogy az emberek sokfélék, és fogadja el a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget.
- Képességeinek tükrében gondolkodjon saját személyiségjegyein, törekedjen vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.
- Gondolkodjon azon, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.
- Legyen képes kapcsolat kialakítására és ápolására; rendelkezzen a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.
- Legyen képes elfogadni a közösségi normákat.

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Természettudomány: Kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei.
- Dráma és tánc: ön- és társismereti játékok
- Testnevelés és sport: együttműködés némajátékos, szöveges és mozgásos tevékenység során
- Osztályfőnöki: Ön- és társismeret, konfliktus kezelése
- Történelem, Állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.
- Magyar nyelv és irodalom: képek és formák a költészetben; az irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak
- Technika, tervezés: környezettudatosság.
- Magyar nyelv és irodalom: közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés.)

**A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM
HELYI TANTERVE**

Témakör	Fejlesztési tartalom	Fejlesztési i tevékenység	Fejlesztési területek, kompetenciák
<p>TEST ÉS A LÉLEK</p> <p>Fejlődés és szükségletek</p> <p>Egészség és betegség</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Testi, és lelki tulajdonságaim változása az évek során. Az ember legfontosabb fizikai és lelki szükségletei. Miben tér el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember? • Az egészséges ember tulajdonságai. Hogyan vigyázhat egy gyermek az egészségére? Egészséget veszélyeztető okok. • Hogyan és miért betegedhet meg valaki? <p>Milyen az, amikor én beteg vagyok?</p>	<p>Életkori szakaszok</p> <p>A passzív szókinccs aktivizálása szókiegészítési és hibajavítási gyakorlatokkal. Mondatbővítések kifejező képek és kérdések segítségével.</p> <p>Mondatok befejezése többféle módon kérdőszavak, kérdések segítségével. Meghallgatott mondatokhoz kérdések megfogalmazása.</p> <p>Képekről, eseményekről és élményekről mondatok alkotása. Eseményképek időrendbe állítása.</p>	<p>A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése. A beteg és a fogyatékos emberek iránti empátia fejlesztése.</p> <p>Gondolkodási képesség (logikus gondolkodás). Az információ felidézésének képessége.</p> <p>Megfigyelés. Emlékezet.</p> <p>Szövegi szövegalkotási képesség.</p> <p>Vizuális időrendiség felismerése. Helyzetfelismerés, problémamegoldás, következtetés. Véleménynyilvánítás képessége.</p>
<p>KAPCSOLAT, BARÁTSÁG, SZERETET</p> <p>Baráti kapcsolatok</p> <p>A kapcsolat ápolása</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Szorosabb vagy lazább kapcsolat. A rokonszenvet és ellenszenvet meghatározó tényezők. • Barátság, titok, őszinteség, hazugság, tisztelet, egymás segítése. Egymásra utaltság a kapcsolatokban. Fájdalom okozása és annak következményei. <p>Bocsánatkérés, megbocsájtás.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A szeretet kimutatásának formái • Konfliktusok a barátságban és annak forrása. • Konfliktushelyzetek és azok feloldása 	<p>Kommunikációs helyzetgyakorlatok.</p> <p>Nonverbális csatornák gyakorlata alkalmazása: tekintet, mimika, vokális kód</p> <p>A tanult viselkedési normák megfogalmazása, alkalmazása, értékelése a mindennapi élethelyzetekben. Ön- és társértékelés. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok, történetek, játékok a helyes-helytelen viselkedés bemutatására.</p> <p>Érzelmek bemutatása aktív mozgásban, zenére – csoportértelmezés. Indulat-kifejezés mozgással, mimikával. Vélemények, érzések, indulatok, konfliktusok közlése a másikkal.</p> <p>„Szobrot alakítunk.” „Néma kiáltás.”</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kommunikációs viszony képessége - kapcsolatteremtő-kapcsolattartó képesség - eredményes alkalmazkodás képessége - viselkedési szabályok elfogadásának képessége - a szokások, normák belsővé válása szociális helyzetekben - a társas kapcsolatra való alkalmasság képessége - érzelmi-akarati képességek - kognitív képességek - alkalmazkodási készség

**A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM
HELYI TANTERVE**

<p>KORTÁRSI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEIM A mi csoportunk Mások csoportjai</p>	<p>□ A csoport fogalma, csoporthoz való tartozás. A mi csoportunk jellemzői, a csoporttagok összekapcsolódásának oka, tevékenysége, szokásai és jellemzői Más csoportok jellemzői; hasonlóságok és különbségek az egyes csoportok között. □ Konfliktusok a csoportban Konfliktusok és problémák előfordulása,</p>	<p>beszélgetés, önkifejező alkotás, vita, szerepjáték, megfigyelés, rendszerezés, elemzés, bekapcsolódás az iskolai és a helyi közösség életébe, problémáinak megoldásába, a különböző szintű kulturális és közösségi értékre való tevékeny iskolai hagyományok ápolása, a társak segítése,</p>	<p>A közösséghez való tartozás fontosságának megéreztetése. A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése. A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárnyihítás néhány technikájának gyakorlati megismertetése. Alapvető tisztelet kialakítása más - tölünk</p>
	<p>és azok megoldása. Vétlen és szándékos károkozás. Büntetés elfogadása, a vétség helyrehozása. A vétség helyrehozásának lehetőségei</p>	<p>a helyi közösség számára végzett hasznos tevékenység, önkéntes munka</p>	<p>teljesen független - csoportokkal szemben.</p>
<p>TÁRSADALMI EGYÜTT-ÉLÉS Etnikai közösségek Társadalmi egyenlőtlenségek Virtuális közösségek</p>	<p>Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környékünkön? Gazdagok és szegények világa. Miért alakul ki vagyoni különbség az emberek között? Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Mi az, amit lehet és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes!</p>	<p>Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzetben belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok tábló készítése Vallási csoportok Magyarországon oktatófilm megtekintése Virtuális közösségek előnyeinek és hátrányainak számbevétele. Hasznos és kevésbé hasznos oldalak és tevékenységek a világhálón.</p>	<p>Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosulása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitásélményként való megerősítése. A szociális érzékenység és a személyes felelősség érzésének felkeltése. Felhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettek és következményekre. A világháló közösségi portáljainak használatához kapcsolódó lehetőségek mellett szükséges tudatosítani az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az azokban rejlő veszélyforrásokat. A tanulóknak ismerniük kell az alkalmazásokhoz kapcsolódó kulturált és felelős magatartás elemi követelményeit.</p>

**A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉ-
GIUM
HELYI TANTERVE**

<p>A TECHNIKAI FEJLŐ- DÉST KUTATÓ EMBER Az ökológiai lábnyom</p> <p>Az ember és a technika</p> <p>Enyém, tied, mienk Hogyan vigyázzunk meglévő értékeinkre?</p>	<p>Mit jelent az ökológiai lábnyom? Összetevői. Az ember és a természet közötti kapcsolat.</p> <p>Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét?”</p> <p>A személyes, a magán- és a közösségi tulajdon.</p>	<p>közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés.)</p> <p>Környezettudatosság kialakítás Felelősségvállalás vásárláskor</p> <p>Elengedhetetlen technikai eszközös iskolánkban és az otthonunkban.</p> <p>Könyvtári kutató munka: feltalálók gyűjtése</p>	<p>Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében.</p> <p>A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével.</p> <p>A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése. A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosítása.</p>
--	--	--	--

**A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉ-
GIUM**

HELYI TANTERVE

<p>A MINDENSÉGET KUTATÓ EMBER Vallási közösség és vallási intézmény</p> <p>A művészet</p> <p>A tudomány</p>	<p>Vallás, vallásosság, hit fogalma</p> <p>A művészetekről, a művészekről és a különböző művészeti ágakról. Mit csinálnak a művészek? Miért fontos számunkra az, amit tesznek? Hozzánk melyik művészeti terület áll a legközelebb és miért? A tudósokról és a tudomány világáról. Mit csinálnak a tudósok? Milyen kérdésekre keresik a válaszokat és milyen módon? Én milyen kérdéseket tennék fel a világról, ha tudós lennék? Világhírű magyar tudósok.</p>	<p>A vallásokhoz kötődő jelképek és szertartások gyűjtése</p> <p>A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakóhelyünkön és Magyarországon?</p> <p>Válogatás az osztálykönyvtár könyvei, folyóiratai közül. Könyvtárlátogatás Versek ritmizálása. Memoriterek tanulása. Viselkedési szabályok alkalmazása a könyvtárban. Jártasság szerzése a gyermeklexikonok használatában.</p>	<p>A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése. Lényeglátás fejlesztése. Kreatív és spontán beszédalképzés.</p>
--	---	--	---

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

6. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉL

- Az anyagi javakhoz és a pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása annak érdekében, hogy a tanulók értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüket is pozitív irányban befolyásolja.
- Az empátia, szolidaritás képességének erősítése.
- Az érzelmi intelligencia fejlesztése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- Az önismeret fejlesztése.
- A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése.
- A társas kultúra, a demokráciára nevelés alapjainak lerakása.
- A konfliktusok, a problémák erőszakmentes, konstruktív és morálisan elfogadható kezeléséhez mintákat nyújtani, ezeket gyakoroltatni.
- A jóvátétel fogalmának elfogadtatása.
- Az elkövetett hibák kijavításának eszköztárát kialakítani.
- Kommunikációs és közösségi technikák elsajátíttatása, a jó visszaállításának lehetőségeire.
- A kapcsolódó kommunikációs és közösségi technikák életkornak és képességeknek megfelelő szinten való gyakoroltatása.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- A tanuló legyen tisztában az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.
- Tudja, hogy az emberek sokfélék, és igyekezzen elfogadni a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget.
- Képességeinek tükrében gondolkodjon saját személyiségjegyein, törekedjen vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.
- Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; rendelkezzen a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.
- Legyen képes elfogadni a közösségi normákat.
- Érzékelje, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek.
- Ismerjen a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat, ezek létét fogadja el.
- Tudja, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekedjen rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Ismerje a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait.

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Dráma és tánc: ön- és társismereti játékok
- Magyar nyelv és irodalom: a közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; mindennapi kommunikációs szituációk gyakorlása, képek és formák a költészetben; az irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői
- Vizuális kultúra: vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg
- Történelem, Állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között, a Biblia; történetek az Ószövetségből; egy-és többisten-hit; Az Újszövetség; Jézus története; a kereszténység kialakulása és elterjedése.
- Természetismeret: kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei; A serdülő személyiségének jellemző vonásai; az önismeret és az önfejlesztés eszközei; veszélyforrások különféle élethelyzetekben; káros szenvedélyek a Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési i tartalom	Fejlesztési tevékenység	Fejlesztési területek, kompetenciák
<p>TEST ÉS A LÉLEK Ép testben ép lélek</p> <p>A lelkiismeret</p> <p>Fogyatékoság</p>	<p>A jó és a rossz lelkiállapot jellemzői. Mi a lelki egészség. Hogyan tudunk rá vigyázni?</p> <p>Lelkiismeretünk és tetteink egymásra hatása.</p> <p>Sérült felnőttek és gyerekek a szűkebb és a tágabb környezetünkben. A sérült emberek állapota hogyan akadályozza mindennapi tevékenységüket? Korosztályi lehetőségek a sérült tanulók támogatásában. Tudunk-e olyan sérült emberekről, akik kiemelkedő képességekkel rendelkeznek a tudomány, a sport és a művészet területén?</p>	<p>Bizalmas közlendők megbeszélése, testünk lelkünk működéséről.</p> <p>Film megtekintése – vita, megbeszélés, tanulások. Önmagunkra nézve felelős és felelőtlen döntések következményeinek megbeszélése. (pl. az egészségre károsítása szerekkel, itallal, dohányzással; korai párkapcsolat, szexualitás és következményei.)</p> <p>Ötletbörze gyakorlati feladatokkal „Szembekötödsdi” Mozgás az alsó végtag használata nélkül „Bizalomjáték”</p>	<p>A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése.</p> <p>Egészségvédő képesség és működéséhez szükséges tudás (a test, a lélek egészsége, megóvása) - identitásvédő képesség</p> <ul style="list-style-type: none"> - önismereti képesség - értékelemző képesség - önfejlődés képessége - önkorlátozás képessége - normakövető magatartás <p>A beteg és a fogyatékos emberek iránti empátia fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> - tolerancia, másság elfogadása - empátia

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>KAPCSOLAT, BARÁTSÁG, SZERETET Kapcsolataim</p> <p>Baráti kapcsolatok</p> <p>A kapcsolat ápolása</p>	<p>Hogyan legyek én mások számára rokon-szenves? Egymásra utaltság a kapcsolatokban</p> <p>Milyen szerepe van a kapcsolat ápolásában a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak? Konfliktusok a barátságban és annak forrása. A konfliktushelyzetek feloldása.</p>	<p>Illemszabályok tanulása: köszönés, bemutatkozás, megszólítás, kapcsolatfelvétel (iskolában, otthon, közlekedési eszközök...) Illemszabályok alkalmazása.</p> <p>Viselkedések értékelése. Érvelés, vitatkozás, példák gyűjtése az emberi természet jellemzőire – merítés a környezetből. Rejtett szociometria, szociometriás gyakorlatok. „Kiközösített gyerekek.” Önmagunkra nézve felelős és felelőtlen döntések következményeinek megbeszélése. (pl. csavargás, szülők elhagyása, érték, pénz eltulajdonítása, elköltése, pazarlás) Saját viselkedés elemzése – változó néző – pontból. Döntéshelyzetek bemutatása dramatikus játékkal, vita, állásfoglalás.</p>	<p>Az őszinte baráti kapcsolatok jelentőségére való rávilágítás. A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szimpátia kapcsolatokban. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldás- szociális kompetencia - családi identitás</p> <ul style="list-style-type: none"> - identitásvédő képesség - önreflexív képesség - pozitív énkép - érzelmi-akaratú képességek - önkorlátozás képessége - alapvető erkölcsi normák elsajátításának képessége - szerepészlelés képessége - önfejlődés képessége - útmutatások és az egyéni elképzelések összhangjának a megteremtésének képessége - kommunikációs készség
			<ul style="list-style-type: none"> - orientációs képességek - személyközi viszonyok élményének képessége - rugalmas ítéletalkotás és reagálás képessége - szociális értékelő készség - konfliktuskezelő készség - alkalmazkodási készség - vitakészség

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>KORTÁRSI CSOPORTOK, KÖZÖSSÉGEIM</p> <p>Mások csoportjai</p> <p>Konfliktusok a csoportban</p>	<ul style="list-style-type: none"> Más csoportok jellemzői; hasonlóságok és különbségek az egyes csoportok között. Konfliktusok és problémák előfordulása, és azok megoldása. Vétlen és szándékos károkozás. Büntetés elfogadása, a vétség helyrehozása. A vétség helyrehozásának lehetőségei. 	<p>beszélgetés, önkifejező alkotás, vita, szerepjáték, megfigyelés, rendszerezés, elemzés, bekapcsolódás az iskolai és a helyi közösség életébe, problémáinak megoldásába, a különböző szintű kulturális és közösségi értékteremtésben való tevékeny iskolai hagyományok ápolása, a társak segítése, a helyi közösség számára végzett hasznos tevékenység, önkéntes munka</p>	<p>A közösséghez való tartozás fontosságának megérettetése.</p> <p>A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése. A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárnyhítás néhány technikájának gyakorlati megismertetése.</p> <p>Alapvető tisztelet kialakítása más - tőlünk teljesen független - csoportokkal szemben.</p>
<p>TÁRSADALMI EGYÜTT-ÉLÉS</p> <p>Etnikai közösségek</p> <p>Virtuális közösségek</p> <p>Vallási közösségek</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzetben belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepek. A virtuális közösségek szerepe a mindennapi életünkben. Mi az, amit lehet és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon Ismert vallási közösségek Magyarországon. Többféle vallási csoport egymás mellett élése. 	<p>Életjátékok. Események megvitatása, vélemény megfogalmazása. Hagyományok megjelenítése.</p> <p>Nonverbális csatornák gyakorlati alkalmazása: tekintet, mimika, vokális kód, gesztusok. A világháló közösségi portáljainak használatához kapcsolódó lehetőségek megismerése, alkalmazása segítséggel kontroll mellett. Veszélyforrások gyűjtése.</p> <p>Gyűjtőmunka, könyvtár és internethasználat.</p> <p>Kiselőadások adott témakörben, tabló készítése.</p>	<p>Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása és elfogadtatása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitáselemként való megerősítése. A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése. Felhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettekre és következményekre. A tanulóknak ismerniük kell az alkalmazásokhoz kapcsolódó kulturált és felelős magatartás elemi követelményeit.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>A TECHNIKAI FEJLŐDÉST KUTATÓ EMBER</p> <p>Enyém, tied, mienk</p> <p>A mozgóképek hatása</p>	<p>A tulajdon védelmének a formái. Hogyan vigyázzunk meglévő értékeinkre?</p> <p>A reklámokról és azok emberekre gyakorolt hatásáról</p>	<p>Környezetvédelmi, természetvédelmi feladatok, ill. ezek lehetőségeinek gyűjtése. A különböző anyagú tárgyak karbantartása, mit és mivel lehet tisztítani, ezek gyakorlati alkalmazása.</p> <p>Környezetbarát termékek válogatása.</p> <p>Újrahasznosítási formák gyűjtése, ill. tárgyak készítése hulladék anyagokból. Reklám tulajdonságainak felismerése, véleményalkotás, vita. Reklám szerkesztése humoros formában</p>	<p>Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében.</p> <p>A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának alkalmazása. A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismerése.</p> <p>A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosulása.</p>
<p>A MINDENSÉGET KUTATÓ EMBER</p> <p>Vallási közösség és vallási intézmény</p> <p>helyünkön és Magyarországon</p>	<p>A természeti és természetfölötti világról. Különböző elképzelések a hitről</p> <p>A vallásokhoz kötődő jelképek és szertartások, vallás, egyház, templom, szertartás, vallási jelkép, ima, szent könyv, szent hely, tudomány, tudományos megismerés, művészet, művészi alkotás, világkép megismerése</p> <p>A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakó A vallás, mint lelki jelenség</p> <p>Vallási közösség és vallási intézmény</p> <p>helyünkön és Magyarországon?</p>	<p>Információk gyűjtése különböző források használatán útján</p> <p>Vallási jelképek megismerése</p> <p>Tanulmányi séta a különböző vallásokhoz tartozó épületek megfigyelése, jellemző jegyeinek összegyűjtése</p>	<p>A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése.</p>

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

7. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉL

- A testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés.
- Az identitás lépésről-lépésre történő alakítása, különös tekintettel a fogyatékosság állapotából adódó egyéni képességekre és készségekre.
- Kritikai gondolkodás fejlesztése.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- A másokért való felelősségvállalás és az önkéntesség képességének fejlesztése.
- A pályorientáció témakörének több szempontú feldolgozása.
- A kezdeményezőkétség fejlesztése.
- A testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés.
- A médiatudatosságra nevelésnek.
- Állampolgárságra és demokráciára nevelés.
- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Tudja, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.
- Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismerje önmagát.
- Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés, szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Legyen tájékozott a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.
- Legyen képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
- A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmát, saját segítőkész magatartásával támassza alá.
- Becsülje meg a neki nyújtott segítséget.
- Tudja, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekcsenek.

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: a kommunikációs céloknak megfelelő szövegek írása; a nyelv állandósága és változása.
- Technika, tervezés: tanulási pálya; környezet és pályaválasztás; megélhetés.

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

- Természettudományok: a személyiség összetevői, érzelmi adottságok, nemi jellegek, a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek, lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei;
- az abortusz egészségi és erkölcsi kérdései; a fogamzás feltételei, szülés/születés főbb mozzanatai
- Vizuális kultúra: érzelmek, hangulatok kifejezése
- Osztályfőnöki óra: Önismeret
- Földrajz: éhezés és szegénység a világban; az Európai Unió lényegének megértése; a Kárpát-medence népei.

Témakör	Fejlesztési tartalom	Fejlesztési tevékenység	Fejlesztési területek, kompetenciák
<p>KI VAGYOK ÉN? ÉS MI VEZÉRLI A TETTEIMET?</p> <p>Nyelv és gondolkodás</p> <p>Tudás és értelem</p> <p>Ösztönzők és mozgatóerők</p> <p>Érték és mérték</p>	<p>Gondolat, gondolkodás. Mi minden befolyásolja, hogy mit gondolok?</p> <p>Gondolat, gondolkodás. Mi minden befolyásolja, hogy mit gondolok?</p> <p>Ki miben tehetséges?</p> <p>Tettek és döntések. Pozitív és a negatív érzések és érzelmek hatása testi, lelki állapotunkra. Lehet-e befolyásolni az érzelmeket?</p> <p>Hogyan hat ránk a siker és a kudarc?</p> <p>Mi igazán fontos az életemben? Melyek az én értékeim?</p>	<p>Anyaggyűjtés szövegalkotáshoz a megfigyelés, olvasás, emlékezés módjainak felhasználásával. Személyiségjegyek gyűjtése</p> <p>Konfliktusok az osztályközösségben, azok megoldási módjainak megbeszélése</p> <p>Erkölcsei értékek megfigyelése az irodalmi művekben</p> <p>Értékek a saját életemben</p>	<p>Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőkre való visszajelzés révén. Az önfogadás és az akaraterő fejlődésének támogatása.</p> <p>Ösztönzés a személyes értékválasztásra és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása.</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>PÁRKAPCSOLAT SZER-ELEM Vonzódás</p> <p>Együtt járás</p> <p>Házasság, család és otthonteremtés</p> <p>Visszaélés a nemiséggel</p>	<p>A serdülőkor. A serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódásról. Szimpátiakapcsolatok - tapintatos jelzés és tapintatos háritás.</p> <p>Szerelem. Párkapcsolat. Érettség és éretlenség. Párkapcsolati intimitás. A párkapcsolatban rejlő örömforrások és konfliktusok. A diákszerelem szépsége.</p> <p>Házasságkötés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. Családalapítás.</p> <p>Családtervezés. Prostitúció. Pedofília. Pornográfia. Szexuális bántalmazás. A felsorolt fogalmak ismertetőjegyeinek megbeszélése. Hogyan lehet elkerülni, hogy ilyesminek az áldozataivá váljunk? Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegettség esetén? Mi a teendő, ha egy társunkat ilyen veszély fenyegeti?</p>	<p>Típushelyzetek eljátszása a családi identitásra vonatkozóan – szerepek önkéntes vállalása, a játék együttes elemzése. Szógyűjtés a családi mondásokról (p.: viccek, becézések, jellemző helyzetek szidáskor, fenyítéskor, dicséretkor...) Drámajátékok. Film megtekintése, megbeszélése. Fogalmi kategóriák pontos meghatározása, elkülönítése. Szépirodalmi művek, alkotások elemzése. Véleménynyilvánítás, beszélgetés. „Ideális nő – ideális férfi.” A szexualitással kapcsolatos fantáziák, gondolatok, értékek megbeszélése – szerepjátékokban. Kommunikáció serkentése a csoport különböző nemű tagjai között- csoportos feladatmegoldások útján. Saját viselkedés elemzése – változó nézőpontból. A konfliktushelyzet feloldása dramatikus játék útján. Játék kapcsolatteremtésre, kommunikációs helyzetgyakorlatok. Helyzetgyakorlatok a</p>	<p>Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése. A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása – különös tekintettel az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetleges kiszolgáltatottságával kapcsolatos lehetséges helyzetekre.</p>
<p>EGYÉN ÉS KÖZÖSSÉG Közösségeim</p> <p>Szabadság és korlátozottság</p>	<p>Saját csoportjaim. A csoportokban történő állandó változások. Szimpátiakapcsolatok – kötések a csoporthoz. Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban Szabadság. Az egyén szabadsága. Alkalmazkodás. Választás. Segítségkérés. Engedelmesség. A jó és a rossz közötti választás. Szabályhoz kötődés és lelkiismeret.</p>	<p>rivalizálásra, a szorongás feldolgozására. Döntéshelyzetek bemutatása, dramatikus játékkal, vita, állásfoglalás.</p> <p>Véleményalkotás, vita, Szerepjáték Döntés Erkölcsei kategóriákba rendezés Választási helyzetek megvitatása Előítélet felismerése Szabályok szerepének megfogalmazása Lelkiismereti problémák gyűjtése</p>	<p>Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése</p>

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

	Az előítélet és megnyilvánulási formái.		
HELYEM A VILÁGBAN Tágabb otthonunk: A társadalmi együttélés közös normái	Európa Az Európai Unió. Az Európai Unió jelképei. Hasonlóságok és különbségek az európai emberek között. Az együttélés szabályai a társadalomban. Törvények. A szabály és törvényszegés büntetése a társadalomban. Bűnmegelőzés. Büntetés. Jóvátétel.	Térképhasználát Útiterv készítése Jelképek megismerése Különböző népek szokásainak, kultúrájának az összehasonlítása Különbségek és hasonlóságok keresése Törvények megismerése, Etikai szabályok gyakorlása	Az európai identitás kialakulásának támogatása a tanulóknban. A más kultúrák iránti nyitottság erősítése. A legfontosabb általános társadalmi normák funkciójának megértetése és a betartásukra vonatkozó igény elfogadtatása.
MI DOLGUNK A VI-LÁGBAN? Jól-lét és jólét A média és a valóság	Öröm és bánat. Az öröm és bánat forrásai. Az életünkben megjelenő javak és lehetőségek. A javakhoz való ragaszkodás. A javakról történő lemondás. A pénz szerepe az ember életében. A testi és lelki egészség szerepe az ember életében. Televízió, rádió, újság, világháló. Milyen képet kapunk a média által a valóságról? Tájékozódás az információk világában. Hiteles és hiteltelen információk megkülönböztetése.	Egészséges és káros szokások gyűjtése. Örömet nyújtó tevékenységek keresése Testilelki egészség ismérveinek megfogalmazása A pénz használata, értékének felismerése Tévémsorok megvitatása, Újságok folyóiratok megismerése, könyv és könyvtárhasználati ismeretek	A személyes jövőkép kialakulásának segítése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés támogatása.
HIT, VILÁGKÉP, VI-LÁGNÉZET	Különbség tény és vélemény között. Igaz és hamis állítások. Tévhitek és előítéletek. Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő	Illusztrációk készítése különböző témakörök-höz Ismeretterjesztő filmek, diák, képek megtekintése elemzése	Tények és vélemények elkülönítése. Ismeretek a nagy világvallásokról. Lényeglátás fejlesztése. Árnyalt kifejezés. A megfigyelés- és események felidézésének
Az ember, mint értékelő és erkölcsi lény	megszüntetésüket. A jó és a rossz a helyes és a helytelen fogalma.	Tájékozódás a térképen Információ gyűjtése a világháló segítségével	képessége. Lényegkiemelő képesség. Önkifejezési készség.

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

8. évfolyam

FEJLESZTÉSI CÉL

- A testi és lelki egészségre, illetve a családi életre való nevelés.
- A szociális és állampolgári kompetencia alakítása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK

- Az egyes társadalmi csoportok lehetőségei és életesélyei közötti különbségek felismertetése.
- A társadalmi igazságosság kérdéskörébe sorolható problémák megvitatása.
- A lelkiismeret szociális dimenziójának a fejlesztése.
- Az önállósodás, önállóságra való törekvés támogatása véleményt, választást és döntést igénylő helyzetek teremtésével.
- Az információk különféle forrásokból való összegyűjtésének és rendszerezési technikáinak gyakoroltatása.
- A kritikai gondolkodás fejlesztése.

FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- Fogadja el a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.
- Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
- Legyen nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
- Segítséggel gyűjtsön ismereteket a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcsről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományairól.
- Legyen képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mérten szerepet vállalni a rászorulóknak segítésében.
- Képességeinek megfelelő szinten legyen képe saját jövőjéről; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
- Legyen képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
- A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

TANTÁRGYI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

- Magyar nyelv és irodalom: a kommunikációs céloknak megfelelő szövegek írása; a nyelv állandósága és változása, az alapvető sajtóműfajok egyszerű jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában.
- Technika, és tervezés t: tanulási pálya; környezet és pályaválasztás; megélhetés.
- Természettudományok: a személyiség összetevői, érzelmi adottságok, leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma feloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.
- Vizuális kultúra: érzelmek, hangulatok kifejezése, képek, látványok, médiaszövegek, események tanári segítséggel való elemzése a vizuális közlés köznapi és művészi formáinak felhasználásával; a mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése.
- Földrajz: éhezés és szegénység a világban; az Európai Unió lényegének megértése; a Kárpát-medence népei.
- Történelem, Állampolgári ismeretek: egyenlőség és egyenlőtlenségek a társadalomban, állampolgári jogok és kötelességek, az Európai Unió létrejötte

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

Témakör	Fejlesztési i tartalom	Fejlesztési tevékenység	Fejlesztési területek, kompetenciák
<p>KI VAGYOK ÉN, ÉS MI VEZÉRLI A TETTEIMET?</p> <p>Ösztönzők és mozgatóerők</p> <p>Nyelv és gondolkodás</p> <p>Érték és mérték</p>	<p>Tettek és döntések. Pozitív és a negatív érzések és érzelmek hatása testi, lelki állapotunkra. Lehet-e befolyásolni az érzelmeket? Vágyaim és céljaim. Mi az, ami akarattal elérhető, és mi az, ami nem? Hogyan hat ránk a siker és a kudarc?</p> <p>Mi igazán fontos az életemben? Melyek az én értékeim</p>	<p>Különböző, kommunikációs céloknak megfelelő szövegek alkotása (hirdetés, hír, levél, képeslap, meghívó stb.)</p> <p>Egymás jellemzése, Önismereti játékok</p> <p>Személyiségjegyek gyűjtése</p> <p>Érzelmek, hangulatok felismerése, kifejezése zenei ill. képi formában ill. mozgás által</p>	<p>Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőkre való visszajelzés révén.</p> <p>Az önfogadás és az akarat erő fejlődésének támogatása.</p> <p>Ösztönzés a személyes értékválasztásra és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása.</p>
<p>PÁRKAPCSOLAT SZER-ELEM</p> <p>Házasság, család és otthonteremtés</p> <p>Visszaélés a nemiséggel</p>	<p>A házasság. A család. Házasságkötés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. Családalapítás. Családtervezés.</p> <p>Prostitúció. Pedofília. Pornográfia. Szexuális bántalmazás. A felsorolt fogalmak ismertetőjegyeinek megbeszélése. Hogyan lehet elkerülni, hogy ilyesminek az áldozataivá váljunk? Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegettség esetén? Mi a teendő, ha egy társunkat ilyen veszély fenyegeti?</p>	<p>Biológia ismeretek felelevenítése, Szituációs játékok Véleményalkotás, vita családtervezés</p> <p>A szexualitással kapcsolatos veszélyek összegyűjtése, ezek elhárításának módjai,</p> <p>Kiscsoportos beszélgetések</p> <p>Egyéni beszélgetések</p> <p>Film, ill. történet elemzése</p> <p>Megoldási módok gyűjtése</p>	<p>Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése. A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása – különös tekintettel az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetleges kiszolgáltatottságával kapcsolatos lehetséges helyzetekre.</p>
<p>HELYEM A VILÁGBAN</p> <p>Szinesedő társadalmak</p> <p>Új technikák, új szabályok.</p>	<p>A munkavállalás lehetőségei külföldön. Különböző kultúrák együttélése. Az etnikai konfliktusok megelőzésének lehetőségei A világháló kulturált használata. Alapvető etikai szabályok a világhálón</p>	<p>Az Európai Unió országainak, jelképeinek, működésének megismerése, térképek használata, Törvények, szabályok alkalmazása</p> <p>Játékos példákön keresztül</p>	<p>Az európai identitás kialakulásának támogatása a tanulóknban.</p> <p>A más kultúrák iránti nyitottság erősítése. A legfontosabb általános társadalmi normák funkciójának megértetése és a betartásukra vonatkozó igény elfogadtatása.</p>

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

A HAJDÚ- BIHAR MEGYEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM HELYI TANTERVE

<p>MI DOLGUNK A VI-LÁGBAN? Boldogulás, boldogság</p>	<p>A jövőkép. Sikerek és kudarcok az emberi élet-pályán. A tanulás, a pénz, a munka és az emberi kapcsolatok életvezetéshez kapcsolódó szerepe. Különböző foglalkozások. Mindennapi feszültségoldás – hasznos és káros lehetőségek.</p>	<p>Jövőkép megfogalmazása Életvezetési tanácsok megfogalmazása, ezek betartási feltételeinek összegyűjtése, Foglalkozások gyűjtése Személyes tulajdonságok és foglalkozások egyeztetése A feszültségoldás módozatainak gyakorlása</p>	<p>A személyes jövőkép kialakulásának segítése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés támogatása.</p>
<p>HIT, VILÁGKÉP, VI-LÁGNÉZET A nagy világvallások világképe Párbeszéd és együttműködés</p>	<p>A világvallások helye és szerepe. A különböző vallásokat követő emberek együttműködésének jelentősége.</p>	<p>Csoportosítások: tények-vélemények, meggyőződés-hit, tény-előítélet stb. Képzletbeli utazás a nagy világvallások nyomán</p>	<p>Tények és vélemények elkülönítése. Ismeretek a nagy világvallásokról.</p>

TOVÁBB HALADÁS FELTÉTELEI:

KULCSFOGALMAK ISMERETE, ALAPVETŐ OK- OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉRTELMEZÉSE.

ÉRTÉKELÉS: 1-5 SKÁLÁN TÖRTÉNŐ OSZTÁLYOZÁS.